

Cuvânt înainte al profesorului Florin Constantiniu: Un album care ne înalță într-o lume purificată

Albumul doamnei Cristina Nichitus Roncea oferă o imagine mai puțin obișnuită a vieții ortodoxe din România. De obicei, lucrurile de acest fel stăruie asupra valorii artistice a ctitoriilor – mănăstiri sau biserici de mir – din țara noastră și a comorilor de artă și cultură – icoane, obiecte de cult, manuscrise, cărți – pstrate între zidurile lor. De astăzi dat înșă, obiectivul fotografic urmărește altceva: trăsura întru Domnul a celor care au căutat mântuirea prin desvârșire, dar și legătura lor cu lumea credincioșilor, în mijlocul cărora continuă să trăiască.

Pentru a înțelege mai bine crâmpiele de viață bisericească – monastică, în primul rând – coborârea la obârșie este necesară. Una din caracteristicile creștinismului românesc este pătrunderea și răspândirea învățurii lui Hristos de-a lungul unei lungi perioade, de la timpurile apostolice la încheierea etnogenezei românilor.

Dacă în cazul bulgarilor, ungarilor, rușilor, de pildă, cunoaștem momentul, când un conducător politic – țar, rege, mare cneaz – a impus creștinismul poporului său, românii apar dintru început ca un popor creștin. Miracol și enigmă, întocmai ca și continuitatea daco-romană, apoi română, la nord de Dunăre, în perioada migrațiilor (secolele III-XIII) s-ar putea repeta. În fapt înșă, difuzarea creștinismului și formarea poporului român au fost două procese concomitente, care s-

au asociat în chipul cel mai strâns. Creștinii am fost de când am apărut ca neam.

În Evul mediu, în lumea creștină, orice autoritate politică, era, în mod obligatoriu, dublată de una religioasă: alături de voievod, cneaz, rege stătea un prelat – episcop, mitropolit sau, la nevoie, un stareț care-și dobândise o autoritate spirituală. Când s-au întemeiat domniile românești, voievozii au avut alături ierarhi recunoscuți de Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol.

Așa cum creștinarea românilor s-a desfășurat pe tăcute și neștiute, tot astfel, în împrejurări care rămân în obscuritate, în spațiul carpato-dunărean, organizarea bisericească s-a aflat sub semnul hesișmului (isihismului), acel curent, care, originar încă din secolele IV-V, s-a afirmat plenar în secolul al XIV-lea prin învățătura Sfântului Grigore Palama. Obiectivul lui era înălțarea, prin asceză, a omului până la perceperea luminii taborice, a strălucirii Mântuitorului, vădită în Schimbarea la Față. Atingerea unei trepte atât de înalte, de curaj și sufletească și de comunicare cu Dumnezeu, pe Care „a-L vedea nu este cu puțință oamenilor”, cerea o forță spirituală, capabilă să lupte cu ispitele și să gâsească, prin rugăciunea neîncetată, calea spre Domnul.

Dacă, atunci, în secolele XIV-XV și chiar mai târziu, până la reînnoirea paisiană nu am avut clerici de rafinamentul teologic al palamiților, în schimb, hesiștii români au devenit sihaștrii, pustnici, călugări retrași în solitudine, dar gata oricând să dea sfatul cel bun pentru zidirea spirituală sau conduita în lume. Termenul însuși de „sihaștru” și, mai ales, locul ocupat de el în imaginarea populară – unde este înconjurat de respect – demersurile legăturii puternice dintre trăirea isihastă și percepția ei în masa credincioșilor.

Ajungem astfel la altă trăsătură a monahismului românesc: dialogul permanent dintre monahi și laici. Trei factori sunt de avut în vedere pentru a înțelege această realitate. Mai întâi, permeabilitatea socială: în imensa lor majoritate, călugării au aceeași origine rurală ca și masa credincioșilor. Șerbanul se recunoaște în șerban, în graiul, reprezentările, obișnuințele atât ale unora, cât și ale altora. În al doilea rând, rezultat al împrejurărilor vitrege – am fost mereu „în calea războaielor” – numai o elită cu totul restrânsă a clerului avea o înaltă cultură teologică; grosul clerului călugăresc și mirean se împărțea din aceeași cultură de sorginte populară, ca și credincioșii care îl frecventau. Dialogul devenea astfel foarte lesnicios. În sfârșit, prin stilul de viață, călugărul, supus ascultării, avea de îndeplinit diverse munci fizice, care, într-o lume agrară, erau, de regulă, activități legate de cultura pământului și creșterea vitelor. Șerbanul, venit la mânăstire, vedea pe „părintele” lucrând la câmp sau îngrijind de vitele sau stupii mânăstirii, întocmai ca și el în gospodăria lui.

Toate acestea „au spart” zidurile mânăstirii și au integrat organic comunitățile călugărești în societatea românească. Respectul credinciosului de rând pentru omul în rasă nu-l înstrăinează în nici un chip pe cel din urmă de cel dintâi. Cleric și laic se află într-o desăvârșită unitate spirituală și mentală.

Aceste trăsături ale vieții bisericești s-au păstrat nealterate din Evul mediu până astăzi. Este ceea ce explică locul eminent ocupat de Biserică în viața societății, prestigiul de care ea se bucură, forța credinței vădită, cel mai pregnant, în marele aflux de credincioși la sărbătorile Bisericii.

Imaginile doamnei Cristina Nichitu? Roncea ilustreaz? perfect aspectele caracteristice ale tr?irii ortodoxe, cu prec?dere în lumea monastic?, înfr??irea, atât de fireasc?, într-o religie a iubirii, între cleric ?i mirean. C?lug?rul se roag? ?i munce?te – ora et labora! –, iar laicul, beneficiar al ostanelilor celui dintâi, îl prive?te cu iubire ?i respect.

Într-o vreme când desacralizarea, confuzia ?i, mai presus de toate, p?catul sunt atotputernice, fotografiile din acest album au putere reconfortant?. Doamna Cristina Nichitu? Roncea a izbutit, prin arta sa, dar, mai ales, prin for?a sufletului, s? coboare Cerul pe p?mânt ?i s? ne smulg?, fie ?i pentru o clip?, din mizeriile cotidianului pentru a ne în?l?a într-o lume purificat?. Cartea de fa?? este, deopotriv?, o surs? de inspira?ie ?i o chemare la împ?rt??irea unor valori de esen?? divin?. Indiferent de op?iunea celui care o va lua în mân? – credincios sau ateu – cartea îi va fi de mare folos.

Acad. Florin Constantiniu

Cristina Nichitus Roncea / «Precum in cer, asa si pe pamant» – Calatorie foto prin lumea ortodoxa romaneasca. Editura Compania, Bucuresti, 2011.

[Intalnirea cu Mos Craciun – Parintele Justin Parvu](#)

[Albumul de fotografie "Precum in cer, asa si pe pamant" – Calatorie foto prin lumea ortodoxa romaneasca](#)